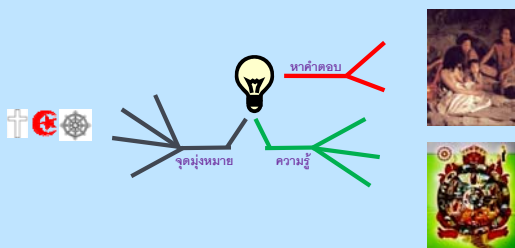

สรุปก่อนสอบกลางภาค

กระบวนวิชา 050111 : มนุษย์กับการแสวงหาความรู้

จุดประสงค์ของกระบวนวิชา

1. เข้าใจพัฒนาการของความคิดและวิธีคิดเชิงปรัชญาที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและตามบริบทที่ต่างกันด้วยเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรม
2. ตระหนักในความสำคัญของประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาของมนุษยชาติที่มีส่วนกำหนดคุณลักษณะของมนุษย์ในโลกปัจจุบันทางสังคมและวัฒนธรรม
3. พัฒนาทักษะการวิเคราะห์และวิจารณ์ญาณและวิธีการแสวงหาความรู้ของตนตามแนวทางการศึกษาปรัชญาและมนุษยศาสตร์

มนุษย์กับการแสวงหาความรู้

- มนุษย์
- ความรู้
- วิธีการได้มาซึ่งความรู้ การบูรณาการองค์ความรู้ และการสืบทอดความรู้
- ความสำคัญและประโยชน์ของความรู้ต่อมนุษย์

ความรู้ (Knowledge)

- องค์ของข้อเท็จจริง หลักการ ฯลฯ ที่มนุษย์สะสมไว้
- องค์ประกอบหนึ่งในสามส่วนของกระบวนการรับรู้

ผู้รู้ - ความรู้ - สิ่งที่ถูกรู้

สาระที่นักศึกษาเรียน - อ่าน

- ▶ คำบรรยายในชั้นเรียน
- ▶ บทอ่าน - เอกสารแจกเพิ่มเติมแต่ละหัวข้อ
- ▶ หนังสือ "โลกของโซฟี"

เนื้อหาสาระจากการบรรยายในชั้นเรียน

- บทนำ : การได้มาซึ่งความรู้
- พัฒนาการของความคิดและวิธีคิดอันนำไปสู่ความรู้
- การตั้งจุดมุ่งหมายของปัจเจกบุคคลและสังคม

มนุษยศาสตร์

“การศึกษาในหมวดวิชามนุษยศาสตร์ คือ การศึกษาคุณค่าของความเป็นมนุษย์และของสิ่งที่มีมนุษย์ได้สร้างขึ้นมา เพื่อพัฒนาการของมนุษยชาติ มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ประเสริฐกว่าสิ่งมีชีวิตอื่นใด แต่ในความจริงประเสริฐกว่านี้ มนุษย์ก็มีความอ่อนแอและความชั่วแฝงปนอยู่ในน้อย สิ่งที่จะวินิจฉัยได้จากเกณฑ์ที่มนุษย์ได้ตั้งขึ้นมาเอง ถ้าได้มีการยึดถือที่หนักคึกังกล่าวไว้บ้าง อาจารย์และนักศึกษาที่กระสานสนอยู่ในธารแห่งมนุษยศาสตร์ก็จะมิจิตใจที่เต็มไปด้วยความต่อเนื่องและความเห็นอกเห็นใจกัน และพร้อมที่จะทำหน้าที่ของพระพุทธเจ้า คือ การให้อภัย และให้อภัยอย่างเต็มความหมายแห่งคำ”

ศาสตราจารย์ ดร. หม่อมหลวงพันธุ์ ชุนเสชา

1.1 การรับรู้และการสร้างสรรค์ความรู้ของมนุษย์

ผัสสะ ใจ

อายตนะ

ความคมชัด – สติกำลังการรับรู้

การรับรู้ – การแปลความหมาย

การรับรู้ – พัฒนาศิลปวัฒนธรรม

สื่อสารเรื่องราวอารมณ์ความรู้สึกรูปแบบต่าง ๆ

การสร้างสรรค์ + ความรู้

สร้างสิ่งดีงามให้สังคมมนุษย์และสรรพสิ่ง
เคารพสรรพชีวิตทั้งมวล

อ่านออก - เขียนได้

บันทึกที่คิดดี ทำดี

ความสำคัญของความรู้ต่อมนุษย์จากอดีตสู่ปัจจุบัน

ความรู้ ช่วยไข่มุมมองชีวิตและสร้างอารยธรรม

สภาพเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละยุคต้องการความรู้ที่ต่างกัน

พัฒนาการของสังคม

- ยุคเร่ร่อนเก็บของป่าล่าสัตว์
- การปฏิบัติเกษตรกรรม ⇒ สังคมเกษตร
- การปฏิบัติอุตสาหกรรม ⇒ สังคมอุตสาหกรรม
- การปฏิบัติเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความรู้ ความคิด และวิธีการแสวงหาความรู้
สะท้อนความต่างของบริบททางวัฒนธรรม
และกลายเป็นลักษณะ นิสัย วิธีคิด ตลอดจนพฤติกรรม
ที่ต่างกันโดยพื้นฐานของคนตะวันตก (ปัจเจก) / ตะวันออก (ชุมชน)

↓
แยกส่วน

↓
องค์รวม

หมี่ ลิง ไผ่ไฟ กล้วย

ทฤษฎีและการปฏิบัติ

- การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
- คุณค่าและความสำคัญของความรู้ต่อตนเอง สังคมส่วนรวม
ในระดับต่าง ๆ
- การเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ความพร้อมของกายและสมอง
- ทักษะคิดเชิงบวกต่อการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ
- แนะนำกลวิธีการบันทึกความรู้ mind map พร้อมทำแบบฝึกหัด

2. พัฒนาการของความคิดและวิธีคิดอันนำไปสู่ความรู้

2.1 ความรู้เรื่องชีวิต

2.2 ความรู้เรื่องโลกและจักรวาล

2.3 ความเข้าใจเรื่องเวลาและพื้นที่

2.1 ความรู้เรื่องชีวิต

ความสนใจของมนุษย์เกี่ยวกับชีวิต

ชีวิตคืออะไร

การเกิด การมีชีวิต : เป้าหมาย

ความตาย → ไปไหน
 ← กลับมาเกิดอีกหรือไม่

ความเป็นอมตะ ?

การหาคำตอบ

- วิธีคิดแบบดั้งเดิม
- ลัทธิความเชื่อและศาสนา
- วิทยาศาสตร์

ชีวิตจากวิถีคิดของศาสนา

- **กลุ่มเชมิติก** (ยิว, คริสต์, อิสลาม)
เป็นเส้นตรง
- **กลุ่มอารยัน** (พราหมณ์ - ฮินดู, พุทธ, ขน)
เป็นวงกลม สังสารวัฏ การเวียนว่ายตายเกิด

ร่างกาย - รูป นาม จิต

มนุษย์เกิดจากการรวมตัวของขันธ์ 5

ร่างกาย - ความรู้สึก - ความจำ - ความคิด - การรู้
(รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ)

ชีวิตเป็นไปตามไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

ปัจจัยสมุทบาท การอาศัยกันและกันเกิดขึ้น จึงเกิดทุกข์

ผัสสะ : เวทนา : สัญญา

มุมมองอื่น ๆ เกี่ยวกับชีวิต

ชีวิตเปรียบเหมือนละคร, เรือ, ต้นไม้, ความฝัน,
นิยาย, จอกแทน ฯลฯ

ชีวิตนักศึกษาเหมือนอะไร

จะไปทางไหน ?

2.2 ความรู้เรื่องโลกและจักรวาล

มนุษย์ต้องการอธิบาย

พื้นที่ที่ตนอยู่

ความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ

พลังของความดีและความชั่ว

ความสัมพันธ์ของโลก / จักรวาลต่อชีวิต จิตวิญญาณ

วิธีคิดของมนุษย์เรื่องโลกและจักรวาล

1. ตำนาน / เทพปกรณัม / ศาสนา
2. พื้นฐานของประสบการณ์และเหตุผล

1. ตำนาน / เทพปกรณัม / ศาสนา

ก. ตำนานการสร้างโลกของอินเดียแดงเผ่ามิวอค :
สะท้อนนิเวศวิถี

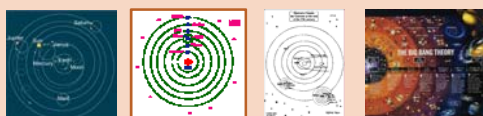
ข. ลัทธิเทวนารีในยุโรปยุคดึกดำบรรพ์
ความสมบูรณ์แห่งเรือนร่างคือความศักดิ์สิทธิ์
เป็นความสามารถที่จะให้กำเนิดชีวิต
โลกให้อาหาร - ภายของผู้หญิงให้ชีวิต

2. ประสบการณ์และเหตุผล

แนวคิดจักรวาลวิทยาที่อิงกับความรู้ทางดาราศาสตร์

จักรวาลวิทยาแบบปโตเลมี
จักรวาลวิทยาแบบโคเปอร์นิคัส
จักรวาลวิทยาแบบนิวตัน
ทฤษฎีบิกแบง (Big Bang)

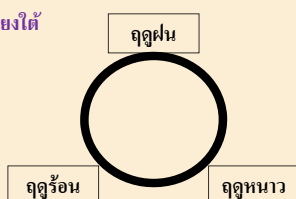

2.3 ความเข้าใจเรื่องเวลาและพื้นที่

สังคมไทยกับการสร้างความเข้าใจเรื่องพื้นที่

การรับรู้เรื่องเวลาของสังคมเกษตรกรรม

ไทย - เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เวลาเป็นวงกลมหมุนเวียนตามฤดูกาล

- ❑ ความหมายของเวลา ขึ้นอยู่กับสถานที่ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่สร้างวัฒนธรรม
- ❑ โลกตะวันตก / โลกตะวันออก
- ❑ การหมุนเวียนของฤดูกาล / การนับเวลา
- ❑ ความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ธัญญาหาร
- ❑ เวลากับการใช้ชีวิตของคนในโลกตะวันตก - ตะวันออก (ภาษาสะท้อนความคิด - การดำเนินชีวิตในเรื่องนี้)

ความเป็นชุมชน vs ความเป็นปัจเจก

ความเป็นปัจเจกในสังคมตะวันตก

ความเป็นชุมชนในโลกตะวันออก

พื้นที่กับภาวะการรับรู้

ภาษา

การปฏิสัมพันธ์

การแสดงออก

} การปฏิบัติตนในสังคม

การมีชีวิต : เคลื่อนตัวเข้าไปในเวลาและพื้นที่

- ❑ เหตุการณ์สำคัญในชีวิตกับพิธีกรรมเปลี่ยนผ่าน
- ❑ การเตรียมกาย - ใจ
- ❑ โลกของศิลปะ / ความจริง
- ❑ โลกของการสื่อสารไร้พรมแดน → พื้นที่ส่วนตัวและสาธารณะ

3. การตั้งจุดมุ่งหมายของปัจเจกชนและสังคม

3.1 จุดมุ่งหมายในทัศนะของปรัชญา

3.2 จุดมุ่งหมายในทัศนะของศาสนา

3.3 จุดมุ่งหมายในทัศนะของวิทยาศาสตร์

3.4 สังคมในอุดมคติ

3.1 จุดมุ่งหมายในทัศนะของปรัชญา

ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของแต่ละบุคคล
และเสนอมุมมองในการใช้ชีวิตของปัจเจกและสังคม

จริยศาสตร์ : เสนอวิธีคิดในการประเมินคุณค่าทางจริยธรรม

- คุณมคติของชีวิต
- เกณฑ์การตัดสินทางจริยธรรม
- อภจริยศาสตร์

สรุปจุดมุ่งหมายของชีวิตในทัศนะของปรัชญา

- สุขนิยม
- ปัญญานิยม
- มนุษยนิยม
- อัตถิภาวนิยม

3.2 จุดมุ่งหมายในทัศนะของศาสนา

ความสงบสุขทางจิตใจ : การทำให้บริสุทธิ์ทำความดี

เอกเทวนิยม : คริสต์, อิสลาม

จุดมุ่งหมาย : ชีวิตนิรันดร์กับพระเจ้า

วิธีการ : **คริสต์**- "ความรัก" ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า :
การสละตนเองและการให้อภัย

อิสลาม- "การปฏิบัติ" ตามหลักศาสนา

(อิสลาม หมายถึง "การยอมจำนน" ต่อพระประสงค์ของ "พระอัลเลาะห์"
หน้าที่ซึ่งศาสนิกต้องปฏิบัติมี 5 ประการ และมีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตน)

พุทธ

เป้าหมาย : ความสุข 3 ระดับ คือ **กามสุข ญาณสุข นิพพานสุข**

วิธีการ : เป็นไปตามเป้าหมาย

นิพพาน : ทางสายกลาง (ศีล สมาธิ ปัญญา)

(สุทธิ เมตตา ปัญญา)

• **หินยาน :**

การเข้าสู่นิพพานเมื่อการปฏิบัติของตนถึงพร้อม

• **มหายาน :**

ปรัชญาโพธิสัตว์ ช่วยเหลือสัตว์โลก ช่วยผู้อื่นให้เข้าสู่พระนิพพานก่อน

"คนเราเกิดมาเพื่อทำให้ตนเองสิ้นทุกข์
และช่วยเหลือผู้อื่นให้สิ้นทุกข์"

พุทธ การไปถึงนิพพาน ใช้ปัญญาเป็นดั่งนำ

3.3 จุดมุ่งหมายของกระบวนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์

ความหมายของกระบวนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์

กระบวนทัศน์ต่างกันไปตามแต่ละยุคสมัย แต่จุดหมายใหญ่คือ

1. เข้าถึงความจริงเรื่องชีวิต โลก จักรวาล
2. สร้างความสุขสมบูรณ์ทางวัตถุแก่มนุษย์
ด้วยความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วิธีการ : ขึ้นอยู่กับกระบวนทัศน์ที่มีอิทธิพล

นิวตัน : ควบคุมธรรมชาติ

องค์กรแบบไอน์สไตน์ : เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ "นิเวศวิถี"

3.4 สังคมอุดมคติ

- ความหมายของสังคมอุดมคติ
- รูปแบบต่างๆ ของสังคมอุดมคติซึ่งเกิดจากบริบทของสังคมและยุคสมัยที่ต่างกัน
- ความใฝ่ฝันของมนุษยชาติ
- แรงบันดาลใจในการสร้างสังคมที่น่าอยู่จากสังคมอุดมคติ
- สังคมอุดมคติที่นักศึกษาเลือก ?

การเตรียมตัวสอบ

- อ่านหนังสือ
- ทำความเข้าใจ
- พักผ่อนให้พอเพียง
- มาสอบตรงตามเวลาที่กำหนดในตารางสอบ
- เอาบัตรประจำตัวนักศึกษาไปด้วย
- เข้าห้องสอบให้ถูกต้องตาม **รหัสนักศึกษา** และ **ตอน (section)**

ห้องสอบกระบวนวิชา 050111 : มนุษย์กับการแสวงหาความรู้
ตอนที่ 001 เรียบวันจันทร์ / พฤหัสบดี

46010490 - 530110245	HB 7304
530110246 - 530110319	HB 7305
530110320 - 530110434	HB 7306
530110435 - 530110547	HB 7307

ห้องสอบกระบวนวิชา 050111 : มนุษย์กับการแสวงหาความรู้
ตอนที่ 002 เรียบวันอังคาร / ศุกร์

490110483 - 530110064	HB 7501
530110065 - 530110183	HB 7502
530110184 - 530110422	HB 7503
530110423 - 530110316	HB 7504

- ❑ อ่าน คำสั่ง และ ข้อสอบ ให้ละเอียด
- ❑ เขียน ชื่อ – นามสกุล รหัสนักศึกษา ตอนที่ (section) ลำดับที่ในใบเข้าชื่อ ลงบนหัวกระดาษข้อสอบทุกหน้า (ข้อสอบมี 4 ชุด รวม 6 หน้า)
- ❑ อ่านข้อสอบให้เข้าใจ แล้วจึงตอบ
- ❑ ใช้ปากกาตอบ
- ❑ ส่งข้อสอบแยกชุดตามที่กรรมการคุมสอบกำหนด
